

Frank de Wit heeft een boerderij in Oosthuizen. Hij neemt zelf ook maatregelen om de stikstofuitstoot te verminderen en zijn land aantrekkelijk te maken voor weidevogels. ARCHIEFFOTO GIES HARTMAN

Oplossingen boeren voor stikstofprobleem

Nu de stikstofkaart van tafel is, krijgen provincies een grote rol in het oplossen van de stikstofproblematiek. Veertien boeren van agrarische natuurvereniging Water, Land en Dijken hebben zelf ook een aantal maatregelen bedacht en toegepast, en brengen die nu bij de provincie onder de aandacht.

Kees Reitsma

Zaantreek/Waterland ■ Frank de Wit, veehouder en voorzitter van Water, Land en Dijken, vormde samen met dertien andere boeren uit het veerweidegebied in 2009 een studieuclub voor stikstofreductie. „Opmerkelijk genoeg was er toen nog geen regeling voor het starten van zo'n studieuclub”, zegt hij. „Maar wel een voor het verbeteren van de biodiversiteit, en daar valt stikstof natuurlijk ook onder.” „Hoe kunnen we ons aandeel handen en voeten geven? Dat was het uitgangspunt. Het leverde praktische oplossingen op, die ook in de praktijk al zijn toegepast. Nu willen we doelopakken, maar in overleg met de provincie. Vandaar onze aanbevelingen.”

Weidegang

Het gaat bij die aanbevelingen bijvoorbeeld om keuzes in de dagelijkse bedrijfsvoering, zoals minder eiwitrijk voer en weidegang. „Daarnaast willen we investeren in technische oplossingen, zoals een mestvergister, en in een puntensysteem met beloning voor onze zuivel.”

De Wit: „Hier in Laag Holland is de veehouderij al heel extensief. Je vraagt je dus ook af: hoe ver zijn we

al? Onderzoeksbureau R&G Advies heeft op een aantal boerenbedrijven een QuickScan gedaan en daaruit blijkt dat we de stikstofuitstoot gemiddeld al dertig procent hebben teruggebracht.”

„Elke veehouder doet dat op z'n eigen manier. Je weet gewoon op welke knoppen je moet drukken. Als mest en urine mengen, komt er meer ammoniak vrij. Dat gebeurt vooral in de stallen en daar zijn de stikstofvergunningen ook op gebaseerd. Koeien in de wei laten lopen is beter, want plussen en poepen doen koeien nooit tegelijk. In het land mengen ze daarom niet zoals in de stal. Je hebt bij weidegang nog steeds emissie van ammoniak, maar wel minder.”

De Wit: „Koeien minder eiwitrijk voer geven, scheelt ook. Eiwit is opgebouwd uit stikstof, een voor de koe essentiële voedingsbron. Wat de koe niet gebruikt, scheidt-ie als afval, ureum, weer uit.” Ammoniak ontstaat uit de ureum die in urine aanwezig is. „Nemmt niet weg dat eiwit ook bedrijfs-economisch van belang zijn: het juiste eiwitrijk voer geeft meer melk.”

Prijzig

„De kunst is om een koe de juiste dosering te geven. Maar boeren zijn sowieso niet geneigd ze meer te geven dan nodig, want eiwitrijk voer is prijzig. En wat je te veel geeft, gooi je eigenlijk weg. Bovendien kost het de koe energie om die afvalstoffen weer kwijt te raken.”

„Je kunt overwegen een volgende stap te zetten, met nog minder eiwitrijk voer, maar dat heeft gevolgen voor de melkproductie en de gezondheid van de koe.”

Er hangt met andere woorden een prijskaartje aan verdergaande maatregelen. „We hebben als boeren niet alleen gekleken naar stikstofmaatregelen, maar ook naar reductie van broeikasgassen (CO₂ en ammoniak) en kringlooplandbouw.”

„We werken al met een mestvergister. Methaan wordt uit de mest gehaald en dat gebruiken ze als biobrandstof in het bedrijf en voor het verwarmen van huizen in de buurt.”

De Wit: „Om de nodige maatregelen te financieren, kijken we twee kanten op. Naar de overheid en naar de consument. Meer biodiversiteit en gezondere zuivelproducten mogen ook meer waardering krijgen, vinden we. Die kan tot uitdrukking komen in labels, zoals 'On the way to PlanetProof' en 'Caring Dairy' van Cons Kaasmakers. Er bestaat een biodiversiteitsmonitor met een puntensysteem, waarbij we zouden willen aansluiten.”

„Wat we de provincie willen laten weten, is dat de wil er is, dat we al veel doen en dat we denken nog meer te kunnen doen. En dat overheden ook kunnen bijdragen door biodiversiteit en duurzaam beheer van onze mooie polders te belonen.”

„Tot slot nog even dit”, zegt hij. „Als je aan wettelijke emissienormen moet voldoen, is het wel zo eerlijk te kijken welke grenslijnen er al zijn geleverd. We willen erkenning voor de behaalde stikstofreductie. En boeren moeten ook gelijkwaardig aan de industrie worden beoordeeld, vinden we.”

Hij doelt dan bijvoorbeeld op het willen halveren van de voetspied bij een bedrijf dat dicht tegen een Natura 2000-gebied aanzit. „Tegen de cao-bedrijven wordt ook niet gezegd: 'Je stoot veel te veel ammoniak uit, je moet de productie halveren'. Als ze werken met de best beschikbare technieken om de emissies te bestrijden, is dat al akkoord.”

Twee van de bij Water, Land en Dijken aangesloten boeren, één in de Schermer en één in Spierdijk,